

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

www.pardestimes.com
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੋਜ਼ਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 16 No. 387

December 1, 2021

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771, 510-516-3536

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਪੇਸ਼

ਲਿਧਿਆਣਾ - ਬੇਸ਼ਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 2022 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੌਣਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਆਪਣਾ 'ਵਰਕ ਪਲਾਨ' ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋ

ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਗਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਹ 2022 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਬਦਲ ਦਿਆਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਦੱਸ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਲਟਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਰਾਹੂਲ, ਪ੍ਰਿੰਕਾ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ।

ਸਨਾਅਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਵਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਉਣ 'ਚ ਮੁੱਖ ਅਤਿੰਕ ਸਿੰਗਲ ਵਿੱਡੇ ਸਿਸਟਮ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਨਾਅਤ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 16 ਤੋਂ 33 ਸਰਕਾਰੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਹਿੱਸਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2022 ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹੀ ਉਹ ਸਿੰਗਲ ਵਿੱਡੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਧੋਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਐਮਓਈ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 52 ਫੀਸਦ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਪਰੇਸ਼ਨਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖਾਸੇ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਠਨ 'ਚ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਖੂਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪਰਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਅਤੇ ਟਿੱਕਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ-

ਮੰਤਰੀ ਚੇਤੀਬਾਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 'ਰੀਪੀਲਿੰਗ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲਾਜ਼ ਬਿੱਲ, 2021' ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ' ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ-ਐਨਸੀਆਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰੀ ਭੁਲਭਲਸੇ 'ਚ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਖਤਮ ਹੋਵੇ।

ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਟਿੱਕਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਟੈਂਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁੰਡਲੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 32 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਵਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਯੂਨਾਈਟਿੰਡ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 4 ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 1

ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗਜ਼ੀਪੁਰ, ਸਿੰਘੂ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੰਘ ਬਾਰਡਰ (ਕੁੰਡਲੀ ਬਾਰਡਰ) ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਆਉਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਹੁਣ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਵੀ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵੀ

ਦੰਸਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਟਿੱਕਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਹੁਣ ਦੌਬੀ-ਕੁਚਲੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਐਮਐਸਪੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਹੋਦਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜੇਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ' ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮੁਦੋਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਘਰ ਪਰਤਣਗੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਮਤਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗੇ।

**Certified
Insurance
Agent**

**Global
Green**
INSURANCE AGENCY

**ਰੈਲਵ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ**

ਫੋਨ: 510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Allstate
You're in good hands.

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto • Home • Life • Health • Business • Commercial

PH.(510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਗਡਿਊਜ਼ੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,

ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫ਼ਤਰ	ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫ਼ਤਰ	ਸੈਕਰਮੈਂਟ ਦਫ਼ਤਰ
44808 S. Grimmer Blvd # 208, Fremont, CA 94538	37-18-73rd ST. Ste 401, Jackson Height, NY 11372	2945 W. Capitol Ave. West, Sacramento CA-95691
510-657-6444	718-533-8444	916-372-448

4491 w. Shaw Ave # 300B, Near Costco, Fresno, CA 93722, phone 559-271-5511

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਡੋਟਾਂ ਅਤੇ ਪੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Raj Budwal

(Investment and Financial Advisor)

**408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)**

Budwal and Associates

329 Piercy Road, San Jose, CA 95138

8350202@gmail.com

ਕਰੋਜ਼ੇ ਸਿਰ ਚੁੱਲ ਰਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਢੁਂਢਾ

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਭਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ਾਸ਼ਾਮਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਵੇਂ ਛੁੱਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅਰਜ਼ਾਵੇਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਮੁਤ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਾਰਾਈਆਂ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੁਸਖੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅਮਲੀ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੈਮਾਨੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕਈ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਰਮਾਈਦਾਰਾ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਚੱਕਰ ਦੇ ਪਤਾਵਾਂ ਰਾਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਡੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿਸਥਾਰ, ਸਿਖਰ, ਸੰਗੇਤਾ, ਬਲਵਾਂ ਆਦਿ। ਕਈ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਰਮਾਈਦਾਰਾ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ 2 ਪਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਡੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਛਾਲ ਤੇ ਗਿਰ-ਵਾਟ, ਖੁਸ਼ਗਲੀ ਤੇ ਮੰਦੀ, ਚੜ੍ਹਾ ਤੇ ਉਤਰਾਅ ਆਦਿ। ਸੰਗੇਤਾ, ਗਿਰਵਾਟ, ਉਤਰਾਅ, ਮੰਦੀ ਆਦਿ ਸਭ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਤੀਖਣਤਾ ਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਮਾਪ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਮੰਦੀ, ਸਨਅਤੀ ਸੰਕਟ, ਖੜੋਤ ਆਦਿ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਡਿੰਗਣ, ਜਿਣਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਫਸਣਾ, ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਝੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਘੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾਤਾ ਉਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਤਿਮਾਹੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗੜਦੀ ਹੈ। ਇੱਥ ਹੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਮੰਦੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਉਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ 10 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਲ ਸੰਗੜਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ 3 ਸਾਲ ਗਿਰਵਾਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 3 ਮਹਾਮੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ” 1873-97 ਦੀ ਮਹਾਮੰਦੀ, 1929-39 ਦੀ ਮਹਾਮੰਦੀ ਤੇ 2008 ਵਿਚ ਸੁਰੂ ਹੋਈ ਮਹਾਮੰਦੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ (ਜੇ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਈਏ) ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਵਧਾ ਦਰ ਨਿਗੁਣੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਗਿਰਵਾਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ

କବିତା

ਸੰਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਅਰਬਚਾਰੇ ਵਿਚ ਪੈਦਾਵਾਰ
ਪਿੱਛੇ ਟੀਚਾ ਮੁੰਖ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ
ਲੋਕ ਭਲਾਈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜ
ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫਾ
ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ
ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੌਚਦੂ ਹੈ ਜੋ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਿਚ
ਵੜ੍ਹਦ ਸਮੇਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਰੁਕਾਵਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰ
ਅਰਬਚਾਰੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਅਰਬਚਾਰੇ ਵਿਚ
ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਘਟਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤੇ
ਲੰਮੇ ਦਾ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੀ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਹੋਣਾ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ 100 ਰੁਪਏ ਪਿਛੋਂ
ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਨੂੰ 5 ਰੁਪਏ ਮੁਨਾਫਾ, ਭਾਵ 5% ਮੁਨਾਫਾ
ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ
ਗਿਰਾਵਟ ਆਵੇਗੀ। ਮੁਨਾਫਾ ਦਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਰਾਵਟ
ਕੋਈ ਹਵਾ ਹਵਾਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ
ਅਰਬਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੇ
ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ
ਧੋਰਣ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਾ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ
ਦਰ ਇੰਨੀ ਹੋਣਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਲ ਮੁਨਾਫਿਆਂ
ਉਤੇ ਹੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ
ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁਨਾਫੇ ਘਟਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ
ਸਮੇਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਲਈ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ
ਲਾਹੌਰਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੁਕਸਾਨਾਇਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਦੀ ਤੋਟ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਪੱਧਰ
ਤੇ ਵੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਰਬਚਾਰਾ ਖੇਤੋਂ
ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਨਾਲ ਵੱਡੇ
ਪੱਧਰ ਤੇ ਛਾਂਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ, ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸੁੰਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੰਡੀ
ਵਿਚ ਮਸੀਨਾਂ, ਕੱਚੇ ਮਾਲ, ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਛਾਂਟੀ ਨਾਲ ਬਹੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਆਈ ਥਾਰ
ਨਾਲ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਣਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ
ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਮਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਪੈਦਾਵਾਰ ਠੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ
ਮੋਤਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ
ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ
ਪੂਰੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅੰਦਰ ਲੰਮੇ ਦਾ
ਵਿਚ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਕੁੱਲ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ
ਘਟਣਾ। ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਅਰਬਚਾਰਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਹੀ ਇਹ ਸਵਾਲ
ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅਰਬਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ

ਸੰਕਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਲਤ
ਮਹਾਮੰਦੀ ਵਾਲੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣ
ਰਹੀ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਰਜ਼ਾ
ਕਰਜ਼ਾ ਹੀ ਉਹ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ
ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਨਾਫਾ ਕਾਇਮ
ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਸਹਾਰੇ
ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਆਪਣੇ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਾ
ਹੀ ਉਹ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕ
ਇਹ ਮਰੀਜ਼ ਉਰਦ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ
ਦੇ ਸਾਹ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਜੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ
ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜੇ ਸੰਬੰਧੀ
ਕੁਝ ਅੰਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰਾਂ
ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਧੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ
ਦਾ ਕਰਜਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ
ਦਾ 100% ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕਰਜੇ ਦੀ
ਦੂਜਾ ਤੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਹਨ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜੇ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਕਰਜਾ, ਬੈਂਕਾਂ ਸਿਰਫ਼
ਕਰਜਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜਾ ਆਦਿ
ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਅਰਬਚਾਰੇ
ਸਿਰ ਕੁੱਲ ਕਰਜਾ ਲਗਭਗ 300 ਖ
ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ

ਕਰਜੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਭੂਮਿਕਾ
ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ
ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫੇ ਖਾਤਰ ਅਤੀ
ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ
ਸਰੋਤ ਨਕਾਢੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ
'ਚ ਕਰਜਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੇਖਾਉਣ
'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਮੁਕਾਬਲਾ
ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਦੂਜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ
ਚੁਕਾਉਣ ਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ
ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਕਰ
ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ
ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ
ਕਮਾਉਣਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜੇ ਵਾਪਸ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ
ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਕਰਜੇ ਨਵ-ਉਤ੍ਪਾਤ
ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਲੱਗੇ।
ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਰਾਵਾਟ

ਸਿਰ ਕਰਜੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਮਗਰੋਂ
ਜਦੁ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲੱਗਿਆ
ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ
ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਛੱਲੇ।
ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਲੀਕ ਫੇਰਨ
ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਝੱਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ
ਬੈਕਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜਾ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਦਿੱਤਿਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ
ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਹਨ।
ਕਰਜੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਸੰਕਟ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

ਕਰਜੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਸੰਕਟ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ
ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਿਚ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਲੰਬੇ ਦਾਅ
ਛਿਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉਹ ਸਰੋਤ (ਮੁਨਾਫਾ) ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ
ਸੁਕਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰਜੇ ਦੀ
ਕਿਸਤ ਤੇ ਮੁਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਅਰਥਾਤੇ ਨੂੰ ਕਰਜੇ ਰਾਹੀਂ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਰੱਖਣਾ ਬੋਡੁ-ਚਿਰਾ
ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਛੁੱਟਣਾ ਹੀ ਹੈ।
ਵਧ ਰਿਹਾ ਕਰਜਾ ਜੋ ਅੱਜ ਮਹਾਮੰਦੀ ਸਿਹੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਟਾਲ
ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਿੰਨਕਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛੁੱਟਣ ਦੀ
ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਫ਼ਗਾਨ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਾਲ ਕਿਸ ਕਿੱਤਿਆ ਜਾਵੇ?

ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ
ਵੱਲੋਂ ਸੀਆ ਹਜ਼ਾਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦਮਨ ਦਾ
ਉਸ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੱਥਰੀ
ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਖਾਸੀ ਚਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ
ਕਿ ਅੰਧੀਨੀ ਵੈੱਜ ਚਾਹੀ ਸਮੇਂ ਦੋ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ

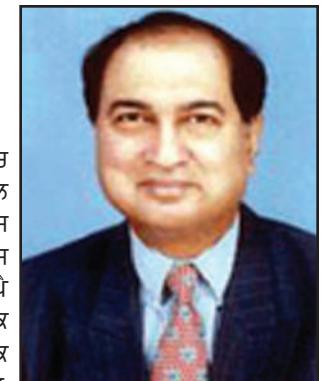
ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਅਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਜਿਹੀਆਂ
ਦਿਹਿਸਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲਈ ਪਨਾਹਗਾਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੰਦਰ ਆਈਐਸਆਈ ਦੀ
ਘੁਸਪੈਠ ਉਦੋਂ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ

ਸਾਜੋ—ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਜ਼ਖੀਰਾ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਲਿਬਾਣ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਘਾਈ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਘ (ਐਸਸੀਸੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਰਾਬਤਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਭਾਵੋਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਰੋਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਨਾਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ‘ਰਣਨੀਤਿ’

ਦਾ ਆਈਐਸਆਈ ਮੁਖੀ ਲੰਘੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਾਬੂਲ
ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕੋਮਾਂਤਰੀ
ਨਜ਼ਰਾਂ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਥਾਈਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ
ਵਾਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਆਈਐਸਆਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਲੇਫਟੀਨਾਂਟ
ਜਨਰਲ ਫੈਜ਼ ਹਮੀਦ ਜਦੋਂ ਕਾਬੂਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਤ
ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਅਫਗਾਨ ਸਹਿਜਾਦ
ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾ ਸੱਕ ਉਹ ਜੇਤੂ ਸੁਰੱਖਿ ਵਿਚ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ
ਨੂੰ ਨ੍ਯੂਯਾਰਕ ਪਾਇਨ ਮੰਤਰੀ ਮੱਲਾ ਅਬਦਲ ਗਾਨੀ ਬਤਾਦੇ

ਜੀ ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ

ਨੂੰ ਖਦੇਤਨ ਵਿਚ
ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ
ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਕਾਬੁਲ ਤੋਂ ਭੱਜ
ਕੇ ਕੰਧਾਰ ਜਾਣਾ ਪੈ
ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ
ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ
ਕਿਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ
ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ
ਬਦਨਾਮ
ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਮਾਂਡਰ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ ਹੱਕਾਨੀ ਦੇ ਗੁੰਡੇ ਉਸ ਦੀ
ਹੱਤਿਆ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਰਾਦਰ ਕਾਬੁਲ
ਪਰਤਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਘਟਾ ਕੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਬਾਨੀਆਂ
ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਮੁੱਲਾ ਮੁਹੱਮਦ ਹਸਨ ਅਖੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਬਾਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਖੰਦ ਦਾ ਨਾਂ ਸੰਯੁਕਤ
ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਹਿਸਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ
ਹੈ। ਮੁੱਲਾ ਹੈਬਡੁਲਾ ਅਖੰਦਜਾਦਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ
ਸਿਰਮੌਰ ਆਗੂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਕੰਧਾਰ
ਵਿਚ ਨਿੱਖਤਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ।

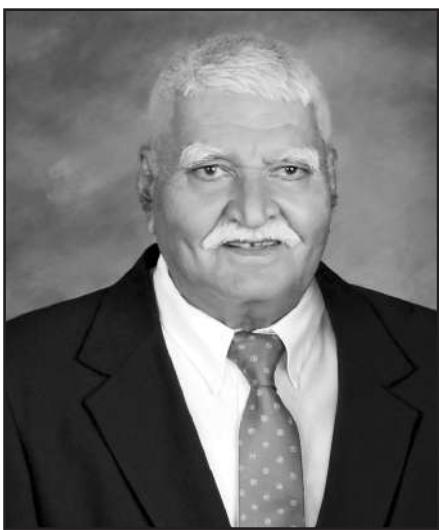
ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ
ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ
ਹੱਕਾਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਛੱਜ ਤੋਂ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਹ
ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਅਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਨਾਲ ਵੀ
ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੱਕਾਨੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਆਧਾਰ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਤਰੀ ਵਜੀਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਕੈਬਰ
ਪਖੜੁਨਖਵਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਪਖੜੁਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਸੁਬਾ
ਹੈ। ਪਖੜੁਨ ਛੁਰੰਤ ਲਾਈਨ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਫੇਂਗ
ਨਾਲ ਵਿਚਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਬੂਲ ਦੇ ਪੁਸ਼ਟਾਨ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ
(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਥੇ 'ਤੇ)

ਹੈਰੀ ਸਿੱਧੂ ਜੀ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸਵਰਗਵਾਸ

ਫਰੀਮਾਂਟ - ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੋ ਕਿ ਹੈਰੀ ਸਿੱਧੂ ਜੀ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਨ, ਨਵੰਬਰ 5, 2021 ਨੂੰ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਚੌਕੀਮਾਨ, ਜਗਰਾਵਾਂ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਨਵੰਬਰ 20, 2021 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣੀਂ ਪਿੰਡ ਹੁਮਾਨਪੁਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਉਥੇ ਹੀ ਬਿਤਾਇਆ। 1958 ਵਿਚ ਉਹ ਜਗਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨਰਮ ਦਿਲ ਸੁਭਾਅ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗ੍ਲੈਂਡ ਦਾ ਸਫਰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹੁਣੀਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬੀਬੀ ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ ਨਾਲ 1966 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਤੇ ਉਦੋਂ

ਟਾਇਮਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਤੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਸ. ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.

94 ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਲੰਬੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਚੋਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈਆਂ 97 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 89 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਤਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸੀਟ ਲੰਬੀ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਛੋਣ ਜਿੱਤਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੁਣ ਤਕ 10 ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਾਰ ਉਹ ਲੰਬੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲਤਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਸ ਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖੁੱਝੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੱਥਰ ਮੁੱਢਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ (94) ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਤਾਰਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ

ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਸੀਟ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਲੰਬੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੰਕਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜੋ ਸੀਟ ਜਿੱਤਣ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਇਸੇ ਸੀਟ 'ਤੇ ਲੜਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਰੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਮਰਦਰਾਜ਼ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਲੇ ਕਿਸੇ ਆਖਰੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇ ਘੰਟੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਰੁਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ - ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਅੰਤਰਰਾਸਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਲੰਡਨ, ਬਰਮਿੰਘਮ ਤੇ ਰੋਮ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਛੇ ਘੰਟੇ ਲਈ ਰੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਟੈਂਸਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਰੈਪਿਡ ਟੈਂਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਰੈਪਿਡ ਟੈਂਸਟ ਦੀ ਰਿਧੋਰਟ ਆਉਣ 'ਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਕਰੋਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਡਨ, ਬਰਮਿੰਘਮ ਤੇ ਰੋਮ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫਲਾਈਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ ਹੁਣਾਂ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਧਨੋਤਾ ਸਵਰਗਵਾਸ

ਸੈਨਹੋਜੇ- ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਧਨੋਤਾ ਜੋ ਕਿ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ ਤੇ ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ ਜੀ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਬੇ-ਏਰੀਆ 'ਚ ਸਨੀਵੇਲ, ਕੈਲੇਫ਼ਰਨੀਆ 'ਚ ਨਵੰਬਰ 28, 2021 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂਘਰ ਸੈਨਹੋਜੇ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਵਰਗੀ ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਰਚ 3, 1931 ਨੂੰ ਚੱਕ ਚਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਨਵੰਬਰ 22, 2021 ਨੂੰ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ ਜੀ

ਦੁੱਖ 'ਚ ਸ਼ਰੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਧਨੋਤਾ ਜੀ 5 ਭਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਭੈਣ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ 'ਚ ਸ. ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹਨ ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ਕੌਰ (ਭੈਣ) ਹੈ।

ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹਨ- ਬੀਬੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਜੀ, ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਨੋਤਾ, ਰਾਣੀ ਜੀ ਜੋ ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ ਜੀ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਹੈ।

ਸ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਸਿਬਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ-

Gurdev Dhanota: (408) 688-7916

Raj Budwal: (408) 835-0202

Paramjit Sheena: (408) 607-2912

Mohinder Dhanota: (408) 250-6660

- ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.

To buy Home, business or any kind of property
Please consult before finalizing your deal or decision

To get polite and best service call

**Gurjeet
Rai**

DRE 02149422

408-802-5303

**Address -
2221 Oakland Road ,
Suite 268 San Jose 95131**

IMMIGRATION LAW

- > Adjustment
- > Citizenship
- > Employment
- > Appeals-IJ/
- > Family & Finance Visa
- > Board/Federal Ct
- > Labor Certification
- > Investor Visas
- > Removal & Deportation Defense
- > Waivers
- > Asylum
- > H-1B
- > VAWA
- > VA
- > EB-5
- > EB-1C
- > EB-2
- > EB-3
- > EB-4
- > EB-5
- > EB-6
- > EB-7
- > EB-8
- > EB-9
- > EB-10
- > EB-11
- > EB-12
- > EB-13
- > EB-14
- > EB-15
- > EB-16
- > EB-17
- > EB-18
- > EB-19
- > EB-20
- > EB-21
- > EB-22
- > EB-23
- > EB-24
- > EB-25
- > EB-26
- > EB-27
- > EB-28
- > EB-29
- > EB-30
- > EB-31
- > EB-32
- > EB-33
- > EB-34
- > EB-35
- > EB-36
- > EB-37
- > EB-38
- > EB-39
- > EB-40
- > EB-41
- > EB-42
- > EB-43
- > EB-44
- > EB-45
- > EB-46
- > EB-47
- > EB-48
- > EB-49
- > EB-50
- > EB-51
- > EB-52
- > EB-53
- > EB-54
- > EB-55
- > EB-56
- > EB-57
- > EB-58
- > EB-59
- > EB-60
- > EB-61
- > EB-62
- > EB-63
- > EB-64
- > EB-65
- > EB-66
- > EB-67
- > EB-68
- > EB-69
- > EB-70
- > EB

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲੀ ਦੁਖਾਂਤ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜ ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ, ਸਹਿਰਾਂ, ਗਲੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਹੜਿਆਂ 'ਚ ਹਰ ਤੀਜੇ ਘਰ 'ਚ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਘਰ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਰਧ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਕਿ ਬਿਰਧ-ਆਸਰਮ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਵਲ ਸਹਿਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਹਰ ਘਰ ਬਿਰਧ ਆਸਰਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਕੇ ਜਾਂ ਗਿਹਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤੇ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹੀ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋਂ ਮਾਤ੍ਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਬੱਚਾ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਨਾ ਟਿਕ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਉਮਰ ਭਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬੋਝ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਜੀਅ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਹ ਦੌੜ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੇਤੀ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਖੇਤੀ ਧੰਦਿਆਂ 'ਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਲਪ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਮੌਸਮੀ ਸੂਬਾ, ਸਹਿਯੋਗੀ ਧੰਦਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਖੇਤੀ ਉਪਯਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਮੰਡੀਕਰਨ, ਖੇਤੀ ਉਪਯਾਂ ਦੀ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਘੱਟ ਮੰਗ ਤੇ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਨਾਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਖੜੋਤ ਆਈ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਸਾਧਨ ਉਦਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਕਈ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਉਦਯੋਗ ਲੱਗੇ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਉਦਯੋਗ ਨੀਤੀਆਂ ਸਦਕਾ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਲਾਉਣ 'ਚ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਧਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਜੋ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖੇਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਣਕ- ਛੋਨੇ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਵੀ ਵਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਜਾਮੀਨ ਵਿਚਲੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੋਰ ਬਦਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ, ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਪੈਲਟਰੀ, ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ, ਮਧੂ ਮੱਖੀ ਪਾਲਣ ਤੇ ਨਰਸਰੀਆਂ ਵਰਗੇ ਧੰਦਿਆਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੋਤਿਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਖੇਤੀ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਪੁੱਰਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਟਾਮਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਜੂਸ, ਜੈਮ, ਚਟਣੀ, ਮਸਾਲੇ, ਬੇਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਪੈਕਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਉਦਯੋਗ ਲਾ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

**Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com**

Tel : 510-938-7771

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Ranjit Kandola ,Managing Editor
email-Kandola@macloans.net

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL

MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
225-2222 © 2011 100-225-2222

**Web designed www.pardestimes.com
by Amer Bawali 510-589-3345**

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before , Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਅੱਮਾਂਸਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਤੈਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਮਸਲਾ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਸੱਚੁਚ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਢੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਭਾਰਿਆ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੰਦਿੰਦਰ ਮੌਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉਪਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਮਐਸਪੀ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਮਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਦੇ ਪਿਛੇਕਤ ਵੱਲ ਭਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1964 ਵਿਚ ਐਲਕੇ ਭਾਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਵਾਬੁਸ਼ਾਂ

A photograph showing a massive protest or rally. The foreground is filled with people, many of whom are holding up Indian flags. Some individuals are also holding yellow placards with black text. In the background, two prominent white cooling towers of a thermal power plant rise against a clear blue sky. The scene suggests a significant public gathering, possibly related to the farmers' movement mentioned in the accompanying text.

ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੈਮ

ਐਸ ਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 23 ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਐਮਐਸਪੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫਸਲ ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਬਲੋ ਨਾ ਵਿਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਚਾਹੀਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਐਮਐਸਪੀ ਉਪਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਰਫ ਐਮਐਸਪੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਬਲੋ ਖਰੀਦਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਰਜ ਕਰੋ ਕਿ ਵਪਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਫਸਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਪਾਰੀ/ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਦੀ ਫਸਲ ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਕੀ ਬਣਨਗੇ? ਕੀ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਵਾਪਸ ਘਰ ਲੈ ਆਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੌਚਾਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੇਚਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 23 ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਐਲਾਨਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 7 ਅਨਾਜ (ਕਣਕ, ਛੋਨਾ, ਮੱਕੀ, ਬਾਜ਼ਾਰ, ਜਵਾਰ, ਰਾਗੀ, ਜੌ), 5 ਦਾਲਾਂ (ਛੋਲੇ, ਮੁੰਗੀ, ਅਰਹਰ, ਮਸਰ, ਮੇਠ), 7 ਤੇਲ-ਬੀਜ (ਮੁੰਗਫਲੀ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਸਰੋ, ਤਿਲ, ਸੂਰਜਸੂਖੀ, ਨਾਈਜਰ ਬੀਜ ਅਤੇ ਸੈਫ਼ਵੁੱਲ) ਅਤੇ 4 ਵਪਾਰਕ (ਕਪਾਹ/ਨਰਮਾ, ਕੋਪੜਾ, ਪਟਸਨ, ਗੰਨਾ) ਫਸਲਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਾਪੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੋਟਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ 23 ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਗੀਨਾਬਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪੁਸਤਾਵਿਤ ਐਮਐਸਪੀ (ਸੀ2+50%) ਫਾਰਮੂਲਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੀ2 ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਸਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ (ਗੈਰ ਤਕਨੀਕੀ) ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਨਰਮੰਦ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਸਮਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ-

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੰਜੀ ਉਪਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਅੱਧੇ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਪ੍ਰਬਾਦ ਦੇ ਉਲਟ ਪੂਰੇ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਗਿਣਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ, ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਠੋਕਾ/ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਨਿਸਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਰਾਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਸਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਲਿਆਣ, ਸਫ਼ਾਈ, ਗਰੇਡਿੰਗ, ਸੁਕਾਉਣ, ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਐਮਐਸਪੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਪਜ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਉਕਾ ਵੀ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮਐਸਪੀ ਨੂੰ ਰਾਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ2 ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਕੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹੀਲੇ ਨੀਵੀਂਆਂ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਐਮਐਸਪੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਭਾਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ

A woman wearing a white headscarf and a patterned top is holding a large black protest sign. The sign has white and red text that reads "NEW FARMING BILLS ARE SUICIDAL". In the background, there is a large crowd of people, many wearing turbans, and industrial cooling towers are visible under a hazy sky.

ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਹਾੜ੍ਹੀ-ਸਾਉਣੀ ਕਰਕੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਖਰੀਦਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਪੈਸੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਉਣਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਫਸਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਫਸਲ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਲਈ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ; ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨੀ ਹੈ। 23 ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਫਸਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਾਗਬਾਨੀ(ਸਬਜ਼ੀਆਂ/ਫਲ) ਅਤੇ ਪਸੂਧਨ ਉਤਪਾਦ (ਦੁੱਧ, ਮੀਟ, ਆਂਡਾ) ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ/ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਦੋ ਸਮਾਂਬੰਧ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਕ ਕਮੇਟੀ 23 ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਸਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਗਬਾਨੀ (ਸਬਜ਼ੀਆਂ/ਫਲ) ਅਤੇ ਪਸੂਧਨ ਉਤਪਾਦ (ਦੁੱਧ/ਮੀਟ/ਆਂਡਾ) ਫਸਲਾਂ/ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਸਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦੀ ਰੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੱਤਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਐਮਐਸਪੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੋਹੁੰਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

‘ਅਬਦੇਸ ਵਾਇਭਸ਼’ ਦੇ ਆਕਬੇਬੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ

(1) ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ਼	(10) ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ	(19) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧੂਗਾ	(28) ਹੈਰੀ ਸਿੱਧੂ
(2) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ	(11) ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(20) ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ	(29) ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ
(3) ਗੈਰੀ ਬਸਰਾਏ	(12) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(21) ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(30) ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ
(4) ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਾਡਲੀ	(13) ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਜਸਵਾਲ	(22) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ	(31) ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
(5) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੌਲ	(14) ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ	(23) ਸ੍ਰੀ ਸੁੱਚਾ ਰਾਮ ਜੀ	(32) ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ
(6) ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ	(15) ਡਾ. ਦਲਵੀਰ ਪੰਨੂ	(24) ਜੌਹਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(33) ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ
(7) ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(16) ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	(25) ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ	(34) ਹਰਜੀਤ ਗਿੱਲ
(8) ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(17) ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ	(26) ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ	(35) ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ
(9) ਸਾਬਜਾ ਸਿੰਘ ਕਿੱਤੇਂ	(18) ਅੰਤਰਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਮੀ	(27) ਸਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ	(26) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰੋਚ (ਕੀ ਰੀਤੀ)

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਜ਼ਸ ਤੇ ਘੋਲ ਦਾ ਅਦੱਤੀ ਸਫਰ

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਕ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵੀ ਮਾਣੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਸਰਜਮੀਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੁਰੂ ਦੇ ਨਕਸ ਘੜੇ ਹਨ। ਲੰਮੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ (ਯਾਤਰਾਵਾਂ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਤਾਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ ਜਮੀਨ ਜੋਤਿਆਂ ਬਿਤਾਏ ਸਨ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤਬਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਜ ਇਹ ਕਿਸਾਨੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਗਰੂ ਦੇ ਮੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਬਾਬੂਬੀ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਲੰਗਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਜਰੀਏ ਆਪਣੀ ਇਸ ਤਪੇਸ਼ਿਆ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਭੀਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਡ ਮਾਸ ਵਿਚ ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 'ਨਮਜ਼ੋ, ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ' ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਗਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੈਜੀਸ਼ੈਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸਾਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ/ਰਿਆਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਹਿੱਸਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਸ਼ੈਟ, ਜਾਟ ਰੈਜੀਸ਼ੈਟ, ਪੰਜਾਬ ਰੈਜੀਸ਼ੈਟ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਰੈਜੀਸ਼ੈਟਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਹਾਂਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਫਸੈਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਿਆ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਿਮਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਵਿੰਗਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ।

ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਰ ਨੇ
ਹਿਦੇਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ
ਅਕਹਿ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਇਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਨੇਤੇ ਪੈਂਦੇ
ਸੈਦਪੁਰਾ (ਐੱਜਕੋਲੂ ਐਮਨਾਬਾਦ) ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਕਤਲੋਆਮ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਬਾਬਾ
ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਰਬਾਣੀ ਸਿਰਜ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼
ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੇਂਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ
ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦਤ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਫਲਸਫ਼ਾ ਸਰਲ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਸਸਕਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਬਹੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ
ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ
ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਮ ਵਿਚ
ਲਿਖਿਆ ਸੀ “ਫਿਰ ਉਠੀ ਆਖਿਰ ਸਦਾ ਤੋਹੀਦ ਕੀ ਪੰਜਾਬ
ਸੇ/ ਹਿੰਦ ਕੇ ਇਕ ਮਰਦ-ਏ-ਕਾਮਿਲ ਨੇ ਜਗਾਇਆ
ਖਵਾਬ ਸੇ”।

ਇਸੇ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੇਲਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਇਕਾਰਗਰਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਕਾ ਦੌਕਾ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਰਿਹਾ ਬੋਧਿਕ ਅੱਤਵਾਦ ਅਰਥਾਤ് ‘ਵੈਕ ਬੋਧਿਕਤਾ’ ਅਸਲ ਵਿਚ ‘ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ’ ਵਾਲੇ ਮਹਾਵਰੇ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰਸਤ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਤਵਾਦੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਫਸੇ ਵੈਕ ਬੋਧੀਜੀਵੀ ਖੁਦ ਹੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਖਾਸ ਜਾਗਿੜ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਦਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਖ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਇਸ ਮਤਵਾਦ ਵਿਚ ਰਚਨਾਮਤਮਕਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ
ਵਰਤਮਾਨ ਸੱਭਿਆਤਾ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ
ਸ਼ਬੂਤ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਜਗਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਉਨ੍ਹਤੀ ਦਾ
ਮਾਨਦੰਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸੇ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਅਤੇ
ਪੱਤੀਕ ਮਿਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਣ ਉਥੇ ਇਕ ਉਲਟ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿੱਠੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ
ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁ-ਗਿੱਠੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ,
ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਅੱਤੇ ਲਿੰਗ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸੁਚੰਜੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਭੁਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ੍ਥਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਇਕ ਭਰਾਤੀ ਭਾਵ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿੱਤੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਲੰਗਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਕੱਪੜੇ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਪਾਣੀ, ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਆਦਿ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਪੈਣੇ ਸਨ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਬਿੱਤੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੇ ਮੰਜ਼ਿਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਦਮ-ਕਦਮ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਚੇਤ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸੌਂਦਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੋਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਛੈਸਲੇ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲਿਆ

ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ
ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਉੱਝ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣਿਆਂ ਸੈਂਟੋਂ ਉਘੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਹਿਰ ਸ੍ਰੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ 22 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਇਕ ਲੇਖ ਦੇ ਕਥਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ: “ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰਮੁਖੀ ਸੁਧਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਸਟਰੋਲੀਆ, ਚਿਲੀ ਤੋਂ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਤੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ ਟੂੰਸਗ਼ਾਂ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੇ ਦਿੱਕਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਪਾ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਚੰਗੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਕੀਤੇ

ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ
ਧਿਆਨ ਵਿਚ
ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ
ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ
ਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਉਸ ਲਈ ਜਲਦੀ
ਖਰੀਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਫਸਲ ਮੀਂਹ, ਗੜਿਆਂ,
ਸੌਕੇ, ਮੌਸਮ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਸਕਦੀ
ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਤਥਾਦੀਲੀ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਅੰਦਰ ਖੇਤੀਬਾਤੀ
ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿਟਿਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।
ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀਆਂ
ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ
ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਖੁਰਾਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ
ਆਸਰੇ ਮਾਨਵਤਾ ਜਿਉਂਦੀ ਤੇ ਪਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸੇ
ਜਿਣਸ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੇ ਮਿਕਸਾਰ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਾ
ਕੇਵਲ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਸਗੋਂ ਜੋ ਇਕ ਵਿਕਸਤ ਤੇ ਗੁਰੀਬ ਮੁਲਕ
ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਦਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ
ਕਰੋਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ
ਵਿਚ ਉਹ ਸਹਿਰਾ ਅੰਦਰ ਝੱਪੜੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲ ਖੁਲ
ਜਾਣਗੇ। ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਅਮੀਰ
ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋਤ ਹੈ।
ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਭਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਕੜ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਰਮਾਨ
ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ
ਬਿਹਤਰ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਸਕੇ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਉਭਰ ਰਹੇ ਹਾਂ
 ਤਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ੋਰ ਫਤ ਗਈਆਂ ਹਨ।
 ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦੌਰ ਜੜ ਗਿਆ
 ਹੈ। ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜ ਸਮੁੱਚੇ ਆਲੀਂ
 ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ
 ਵਜੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਮਹਿਗਾਈ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
 ਜਿਥਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਆਸਮਾਨ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ
 ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ
 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਿਹਾਤੀ
 ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ
 ਰੀਝੂ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਰਾਕੀ ਲੋਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ
 ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ
 ਤਾਕਤ ਵੀ ਮੁਹੱਠੀਆ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਛੋਜ਼ ਤੇ ਨੌਮ ਛੋਜੀ
 ਦਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ
 ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਿਲ ਸਸ਼ੇ
 ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਅਤੇ
 ਇੰਝ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਲੈਣਾ ਨਿਰੀ ਮੁੜ੍ਹਤਾ ਵਾਲੀ
 ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਲੀਵਰ ਗੋਲਡਸਮਿੱਥ ਦੇ ਕਥਨ
 ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁਕਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ: ਸੁਰਮਾਗਤੀ ਵਾਲੀ
 ਕਿਸਮਾਨੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਇਕ
 ਵਾਰੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ
 ਲੱਭਦੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ: ਵਪਾਰ ਦੀ ਬੇਕਿਰਕ
 ਰੇਲਗੱਡੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੱਦੱਪ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲੀਆਂ-
 ਪਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।”

जांदा है।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੇਲਨ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਅੰਦਰਤਾਂ ਤੇ ਮਰਦ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਤੇ ਪੰਗਤ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਦਰਸਾਵੇ ਬਣੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਕੱਠੇ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰਤਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਚੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੰਚ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਭਰਵਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਹਰੀ ਕਿਤਿਦਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਐਂਦੇਲਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਨਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਮੁੱਲਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਸਾ ਐਸਾ ਪੀਂਘ, ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ, ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ, ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਮੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਡ ਵੀਂ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਦਰਅਸ਼ਲ,

ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਉਤਪਾਦਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਿਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਨਿਰਾ ਝੁਠ ਹੈ 2018 ਵਿਚ ਅਸਰੀਰੀ ਬੇਤੀਬਾਤੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹਿਸਾਲਾਇਆ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਖਪਤਕਾਰ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਡਾਲਰ ਕਿਸਮਾਨ ਦੀ ਹਿਸੇਦਾਰੀ ਮਹਿਜ਼ 8 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇੱਥਿ ਲੋਧ ਹੋਣ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।” ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮਾਨ ਆਗੂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਮਾਹਿਰ ਦਾ ਜਾਇਆ ਪਰਿਖਿਆਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕਿਸਮਾਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਢਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਮ ਬੇਤੀਬਾਤੀ ਨੂੰ ਕਰੋਨੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਕੁਝ ਸਮੱਤੀ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਂਦਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਸਮਾਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਘੱਟੇ ਦੀਆਂ ਸੂਫ਼ੀਆਂ ਪਿਛਾਂਹ ਘੁਮਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਕਰੋੜ ਦੀ ਤਾਤਾਦ ਵਿਚ ਕਿਸਮਾਨ ਵੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਸਮਾਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਇੱਥਿ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਤੰਦੂਆਂ ਜਾਲ ਹੋਰ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਮਨਸੁਖੀ ਕਾਢੀ ਹੈ? ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਬੇਬਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸਵਰਾ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਚੰਚਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀਆਂ ਜਿਣਿਆਂ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇਂ। ਜੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਦਰਤੀ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ

ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੈਧਿਕ ਆਖਿਡ

ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਏਗਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਿਬ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

दिसे वैक मउद्वाद
विच उही गँगां
हन जो
बोलसेविकां ने
दैलाईआं सना।
मिन 1917 विच
रुसी सत्ता 'ते
कवज्जे तें बाआद
उनुं ने
मारकमस्वादी
मुडरां 'ते भरोसा कर के आपणीआं रवाइतां, विचारां
अडे मंसमावां नुं नसट करना मुरु कीता। राजनीतक,
आरबिक री नहीं, मर्ग मंसक्रिडक अडे परिवारक
आदि खेडरां विच वी वँडे बदलाआ तेअ कीते। मानवी
नैतिकता दीआं मुऱ्ढलीआं यारनावां 'ते वार कीते गषे।
एसठरी-पुरस खिच ठुं वी पिआस लँगण 'ते 'टिक
गलास पाणी' पीण वरगी मामूली चीज ऐलान दिता
(बाबी अगले सङ्के 'ते)

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ

ਪੰਨ-ਪਾਣੀ ਤਬਦੀਲੀ ਰੋਕਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਗਲਾਸਗੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਸਨਾਤਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਆਲੋਕ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਹੰਝੂ ਰੋਕਣੇ ਪਏ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਆਗਰਾ ਮੂਲ ਦੇ ਸ਼ਰਮਾ ਕੋਲੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚਿੰ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਐਲਾਨਨਮੇ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦਾ ਬੋਰੋਕ-ਟੋਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਪੜਾਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ 40 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਕੋਲੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸੰਕਟ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀਘਰ ਅਤੇ ਤਮਾ

ਸਿਵਕਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ

ਕਾਰਖਾਨੇ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਗਪਗ 2500 ਕੋਲਾ ਬਿਜਲੀਘਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1080 ਇਕੱਲੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਥੇ ਲਗਪਗ ਰੱਜ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕੋਲਾ ਬਿਜਲੀਘਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਿਜਲੀਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 281 ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਸਤਾਤ ਅਤੇ ਸੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਇੰਟ-ਭੇਠਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਲਾ ਬਲਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਿਜਲੀਘਰ ਗੈਸ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਸੌਰ ਅਤੇ ਪੌਣ ਵਰਗੇ ਅਕਸੈ ਉਰਜਾ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਬਣਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਪਗ 715 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਈਆ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ 'ਤੇ ਵੀ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਦਲ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਬਿਜਲੀਘਰ ਬਣਾਉਣੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ।

ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਸੈ ਉਰਜਾ ਸਮਰੱਬਾਵਾਂ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਧਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਲੋਗੇਗਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਅਕਸੈ ਉਰਜਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਚੁੱਝੋਤੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ਿਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੱਵੱਛ ਉਰਜਾ

ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਤਕਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜਲਵਾਯੂ ਅੱਜ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਸੱਵੱਛ ਤਕਨੀਕ ਦੇਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੰਨ 2009 ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ 10,000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਿਆ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਆਲੋਕ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜੇਕਰ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨਾਕਾਮੀ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰ ਆਈਆਂ ਹੀਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਬੀਤੇ ਅੱਧੇ ਦਹਾਕੇ ਤਕ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰਾਇ ਬਦਲੀ, ਉਥੇ ਕੋਨੋਨਾ ਕਾਰਨ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵਧੇ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਜਲਵਾਯੂ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫੰਡ ਲਈ ਗਲਾਸਗੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ 35 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹੀ ਜਮਾ ਹੋ ਸਕੀ।

ਜਲਵਾਯੂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ-ਸਾਸਤਰੀ ਜੈਫਰੀ ਸੇਕਸ ਨੇ ਇਕ ਜੁਗਤ ਸ਼ਾਇਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਚੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਪੰਜ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ 215 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਟੈਕਸ ਭਰਨ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਧ ਕੇ 214 ਡਿਗਰੀ ਤਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਬਚ ਸਕਦੇ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਹਿਰ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਇਨੀ ਜ਼ਿਹੀਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਪਗ 17 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ 'ਦਿਲੈਸੈਟ' ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਹੈ।

ਵਿਵੇਂ ਤੌ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਸੱਵੱਛ ਤਕਨੀਕ ਦੇਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੰਨ 2009 ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ 10,000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਿਆ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਧੂੜ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤਨ ਵਾਲੀ ਪਰਾਲੀ, ਸਭ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੀ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲੇ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜੀਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਲਦ ਸੱਵੱਛ ਉਰਜਾ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਬਿਜਲੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਵੱਲ ਵਧੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹਿੱਤਧਾਰਕ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਦਲਾਅ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਜਨ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਚੰਗੇਰੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਕਾਢੂ ਹੋਣ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ 10,000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਹੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਕੁੱਲ ਮਿਲ ਕੇ 3300 ਕਰੋੜ ਟਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਫੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਸਤ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ 115 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੋਂ ਹੋਣਾਂ ਰੱਖਣ ਸਬੰਧੀ ਟੀਚਾ ਪੂਰਤੀ ਲਈ 2030 ਤਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਇਹ ਪੱਧਰ ਘਟਾਉਣ ਕੇ 2640 ਕਰੋੜ ਟਨ ਤਕ ਲਿਆਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਕਿ ਗਲਾਸਗੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ 197 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿੱਦੇ ਤਾਂ 2030 ਤਕ ਇਹ 4190 ਕਰੋੜ ਟਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧ ਕੇ 214 ਡਿਗਰੀ ਤਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਬਚ ਸਕਦੇ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਪਗ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਹਿਰ ਦੀ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਇਨੀ ਜ਼ਿਹੀਲੀ ਹੋ

ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟਿਆ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਰਹੂਮ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਚਿਤੁਕ ਜਸਵੰਡ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆ ਭਾਰ ਨੇਜਿਆਂ, ਤਲਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਫਲਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਇੱਚ ਦੀਆਂ ਸਿਗਰਟਾਂ, ਸਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਰਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਈਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।” ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲ ਉਸ ਖੰਡਰ ਹਵੇਲੀ ਵਰਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦਰਤਾਂ ਭਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰੰਗ-ਰੋਗਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ‘ਤੇ ਮੇਟੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੰਗਲੀ ਹਵੇਲੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਅਧਕ ਪ੍ਰਕੋਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਖੱਡੇ ਅਤੇ

ਮੇਹਨ ਸਰਮਾ

ਸਰਾਬ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਿੱਬੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ‘ਤੇ 13170 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਾਬੀਆਂ ‘ਚੋਂ 31 ਫੀਸਦੀ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ 20 ਫੀਸਦੀ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਬੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸਰਾਬੀਆਂ ਦੇ ਲਿਵਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਰਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਕਾਰਨ ਔਸਤ 16 ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨਰਕ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ 60 ਮੁਕਦਮੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ।

ਫੀਸਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, 90 ਫੀਸਦੀ ਤੇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲੇ, 69 ਫੀਸਦੀ

ਬਲਾਤਕਾਰ, 74 ਫੀਸਦੀ ਡਕੈਤੀਆਂ, 80 ਫੀਸਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ, ਚੇਨ ਝਪਟਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੁਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਥਾਈਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚੇ ਭਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 39122 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਦੁਖਾਂਤ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਸਰੋਅਾਮ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡ ਨਸ਼ੇਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਕੱਈ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 5-6 ਵਰ੍਷ਾਂ ‘ਤੋਂ ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਹਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਪਿੰਡ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਹੁਣ ਤਕ 15 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ 17 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਿਆਂ, ਲਾਅਰਿਆਂ ਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਜ਼ਹਾਬਾਗ ਵਿਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਲੁਟਿਆ ਹੈ। ਸੰਨ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ‘ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ’ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਹੂ ਖਾਂਦਿਆਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋਤ ਦੇਣਗੇ। ਫਰਵਰੀ 2017 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਚ ਆਈ। ਅਧੂਲ 2017 ਵਿਚ ਸੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲ ਨਸੇ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਐਸਟੀਐਂਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਸਟੀਐਂਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇੰਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤਤਕਾਲੀ ਫੀਜ਼ੀਪੀ ਨੂੰ ਪੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸਾਂਸਪੀ, ਐਸਟੀਐਂਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਡੀਜ਼ੀਪੀ

ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਐਸਾਂਸਪੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਸਟੀਐਂਡ ਮੁਖੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਐਸਟੀਐਂਡ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਅੰਦਰੋਂ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਹੀ 4700 ਮੁਕਦਮੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਟਾਸਕ ਫੌਰਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਉਦੋਂ ਪਿਲੀ ਜਦੋਂ 13 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਗੰਢੇ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ-ਦਰ-ਰਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ’ਚ ਵੱਡੇ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ। ਸਮੱਗਰਲਰ ਰੇਸ ਦੇ ਘੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੱਤਰ-ਛਾਇਆ ਹੋਣ ਹੀ ਇਹ ਧੰਦਾ ਵਧਦਾ-ਫੁੱਲਦਾ ਹੈ। ਛਾਂਕੀਣ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਸਰਪੰਚ ਕੋਲੋਂ ਫੱਡੀ 78 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਵੱਟੇ-ਖਾਤੇ ‘ਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸਿਹੇ ਹੋਰ 50 ਕੋਸ ਵੀ ਬੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਐਸਟੀਐਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਤਸਕਰ ਰਾਜਾ ਕੰਦੋਲਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਗੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰਾਲਾ ਵਿਖੇ ਉਸ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ’ਤੇ ਰੇਡ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਂਚੇਬਾਰ ਦੀਆਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਫੈਲੀਆਂ ਤੰਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲਾਂ, ਵਿਦੇਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਲੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਵਾਰ ਐਸਟੀਐਂਡ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋਤਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ‘ਤੇ ਵਿਰਾਮ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਹੀ ਨਸੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਨੈਕਿਤ ਕਾਂਚੇਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਘਾਣ ਹੈ।

ਮੁੱਕੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਜੂਨ 2018 ਵਿਚ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਐਸੀਸਨਲ ਪ੍ਰਿਸ਼ੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਨਸੇ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ‘ਤੇ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਟਾਰੀ ਵਿਚ 532 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਖੇਪ ਢੜੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 2 ਸਾਹਿਆਂ ਦੇ ਐਸਾਂਸਪੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਕ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੀ ਭੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜਮ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵੀਹ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਐਸਟੀਐਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਕ ਹੋਲਦਾਰ ਨੂੰ 51 ਗੁਮ ਹੈਰੋਇਨ ਤੇ 5 ਖਾਲੀ ਸਰਪ੍ਸਤੀ ਹੋਣ ਸੰਭਾਬ ਦੀ ਵਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਸਤੀ ਹੋਣ ਸੰਭਾਬ ਦੀ ਵਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ‘ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ 137 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਮਚੀ ਹਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਿਰਾਂ, ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਇਆਜ਼ਾਲ ਰਾਹੀਂ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਗਈ। ਰਾਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਕਮਾਈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ‘ਚ ਨਕਲੀ ਚਿੰਟਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੱਡੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਚਿੰਟਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਮਾਲੀ ਪਛੜੇਵਾਂ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੁਝ ਕੁ ਹੱਥਾਂ ਤਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ‘ਅਕਸਫਾਮ’ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 1% ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਕੋਲ 70% ਆਬਾਦੀ ਅਰਥਾਤ 9513 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, 63 ਸਭ ਤੋਂ ਧਨੀ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲਾਂ, ਵਿਦੇਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਗਿਰਗਟ ਵਾਂਗ ਰੰਗ ਬਦਲਦੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੁਥਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹੁ ਭੇਂਗੁ ਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰੋਪ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭੇਂਗੁ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਸੀਜ਼ਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸਰਦੀ ਵੇਖੀ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਭੇਂਗੁ ਦੇ ਮੱਫਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੇਂਗੁ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਿਆਨਕ ਇਕ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਦਲ ਬਦਲਣਾ, ਗਿਰਗਟ ਵਾਂਗ ਰੰਗ ਬਦਲਣਾ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲਣਾ।

ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਦੇ ਹੀ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਵੀ। ਇਸ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲੀ ਮਿਸਾਲ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਕੰਗਰਸ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਦ ਬੰਗਲ ਦੇ ਇਕ ਟੀਐਮਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਿਹਾ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਾਹ ਘੁਟਣਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਘੁਟਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲ ਕੇ ਤਜ਼ੀ ਹਵਾ-ਪਾਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦਲ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਹੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਿਲੰਡਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ? ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਚੇਂਗ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਝਟਪਟ ਦਲ ਬਦਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਉ, ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਮ ਘੁਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਪਣ। ਹੈਰਾਨਕੁੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸੱਚਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾ ਹੈ, ਮਾ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਮਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾ ਦੀ ਗੋਈ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਫਸੇਸ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਤੇ ਉਸ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ ਗੋਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੋਆ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ 'ਅਪ' ਦੀ ਗੋਈ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸਟ ਮੈਂਬਰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾ ਪਹਿਣਣ ਲਈ ਉਤਸਕ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੌਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤਕ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਥਿਆਂ ਵਿਚ

ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਹੈਰਾਨ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹੁ ਤਕ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਵੈਸੇ ਹੋਣ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ, ਅਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਇੰਨੀ ਜਾਗਰੂਕ

ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਰੋਗ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇੰਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਦਲਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਆਇਆ ਰਾਮ, ਗਿਆ ਰਾਮ' ਦੇ ਅਖਾਣ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਹੀ 'ਦਲ-ਬਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਫਸਲੀ ਬਟੇਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖੇਤ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਗਰਸ ਜਾਂ 'ਆਪ' ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣ।

ਇਕ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਦਲ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੰਗਰਸ ਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੀ-ਪੀ ਕੇ ਕੋਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਰਾਮ ਜਾਪਦਾ ਹੋਇਆ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਕੰਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਮਨਪੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਵੀ ਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਕੰਗਰਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਫਰਸ਼ ਤੋਂ ਅਰਸ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਿੰਧੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੱਜ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਉਂਗਲੀਆਂ 'ਤੇ ਨਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਨਪੀਤ ਬਾਦਲ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਯਕੀਨ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜ ਸੁਥਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਖੇਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਥਿਆਂ ਵਿਚ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਜੋਰ ਫਰਨ ਲੋਗੇਗਾ।

ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੇਂਗੁ ਦਾ ਮੱਛਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਡਰਾਉਣ ਲੋਗੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਭਟਕਣ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਕਦੇ ਸਥਕ ਸਿਖਾਵੇਗੀ। ਜਨਤਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਧੋਖਾ ਹੁਣ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੋਕ ਤੇਂਕ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੁਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਨੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟੇ। ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਗਰਾ ਵੱਜਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਦਲ ਬਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਬੰਗਲ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੇਕ ਵਿਚ ਟੀਐਮਸੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ, ਫਿਰ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਟੀਐਮਸੀ ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਅੰਦਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਾਜ਼ਾ ਖਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਲਦ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪਿੱਛੇ ਜੇਹੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 'ਆਪ' ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗ ਹਿੰਸਵਾਲ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਇਜ਼ਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ

ਵਿਵੇਕ ਕਾਰਨ੍ਤੁ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਾਦੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ 17 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵੱਡੇ ਸਾਸ਼ ਅਤੇ ਘਰਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹ ਬਣੀ। ਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਇਜ਼ਲਾਸ

ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਈ ਐਸ ਆਈ-ਫੌਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਮਰਾਨ ਨੇ ਢਿੱਲ ਦਿਖਾਈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭਵਿੱਖ ਉਤੇ ਖਦਸੇ ਵਧ ਗਏ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉਤੇ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਜਨਰਲ ਬਾਜ਼ਵਾਦੇ ਵੈਸਲੇ ਉਤੇ ਇਕਜੱਟ ਹੋ ਗਏ। ਆਖਰ ਇਮਰਾਨ ਨੇ ਅੰਜੁਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾਈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵੈਸਲਾ 20 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆ ਸਕਿਆ।

ਕਿਨੀ ਦੂਰ ਤਕ ਜਾਵੇਗੀ? ਇਹ ਮੁਸਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਵਾਦ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ। ਬਾਜ਼ਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਸ਼ਾਸਨ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਅਫਗਾਨ ਮੌਰਚੇ ਉਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਮਾਂ ਮੁਸਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਡੈਮੈਕ੍ਰੈਟਿਕ

ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਦਰਤਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਲਸਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਅਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਵਰਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਯਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਤੇਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੌਜ ਦੀ ਉਸਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਹੀ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਵਾਈਏ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਐਂਡੈਟੀਐਂਡ ਦੀ ਗ੍ਰੇਅ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸਹਿ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਉਤੇ ਐਂਡੈਟੀਐਂਡ ਵਿਚ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜੇ ਤਕ ਚੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਸਦਕਾ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰਜੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵਿਤੀ ਇਮਦਾਦ ਮਿਲਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਾਲੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੈਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੁਦ ਇਮਰਾਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੰਗਾਲੀ ਦਾ ਰੋਣ ਕੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਧੀਆ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੀਜ਼ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਫੜ੍ਹਾਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸਫਲਤਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੇਗਾ।

ਸਮੱਸਿਆ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਹਾਂ-ਪੱਧੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬੀ ਨਵਜ਼ੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਰਹੱਦ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਗੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਕਦਮ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕਾਰਨ ਉਪਜੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਕੱਟਦੰਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਲੱਕੜ-ਏ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ

ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸੰਕਟ ਭਾਵੇਂ ਟਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਇਮਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬੇਸ਼ੱਕ 2018 ਵਿਚ ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਜ਼ਵਾਦੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਤਾਰੀਖ। ਫਿਰ ਹੁਣ ਜਦੋਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਨੇ ਆਖਰ ਕਿਉਂ ਸਾਂਝੇ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿਚ ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਬੇਚੀ ਪਾਰ ਲਗਵਾਈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਫੌਜ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਜਦੋਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਜ਼ਰੀਏ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਉਤਪਨ ਹੋਵੇ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਚੇਣਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਤਥਾ-ਪਲਟ ਜ਼ਰੀਏ ਸੱਤਾ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਬੋਡੀ ਚਾਬੀ ਹੋਰ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੱਡੀ ਹੋਰ

ਮੁਵਮੈਂਟ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਰੋਧੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਮੀਦ ਮੁਤਾਬਕ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕੁਝ ਦੁਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਵਾਜ਼ ਦੁਚਿੰਤਾ ਦੁਚਿੰਤ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਢੂੰਘ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਗੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਕਦਮ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕਾਰਨ ਉਪਜੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਕੱਟਦੰਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਲੱਕੜ-ਏ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ

ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤ

ਭਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ-ਫਿਰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਭਾਜ਼ਵਾਦ ਇਮਰਾਨ ਨੇ ਸਨ ਕਿ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹਮੀਦ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ। ਅਪਣਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਵੇਕ ਵੀ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਸੈਕਟੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ 2016 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਵਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਚ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਸਟੂਟੈਂਟ ਇਸਲਾਮਿਕ ਮੁਵਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਧੋਰੂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ

ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਬਦਲਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਭਾਜਪਾ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। 2019 ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਧਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਚੁਣਾਵੀ ਮਹੱਤਵ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਾਮਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: '2022 ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ, ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿਚ 6000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੰਡਣੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ, ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ 25 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼।'

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਖ਼ਾਤਾ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਨਮੋਹਕ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: 'ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਜੀਰੋ ਫੀਸਦ ਵਿਅਾਜ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।' ਤਿੰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਗ, ਭਾਵ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ।

ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਖਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਵਰਗੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਸਕਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਤਾਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚਿੱਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡ ਪੂਤੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਗੰਨੇ ਦਾ ਐਸਟੇਪੀ (ਸਟੇਟ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਾਈਸ਼) ਦੇਣ ਵਿਚ ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਟ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਗੰਨਾ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਹੌਰੇਂਦ ਫਸਲ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ 'ਐਸਟੇਪੀ' ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਐਸਟੇਪੀ ਤੈਅ ਕਰਨ

ਲੱਗਿਆਂ ਜਾਹਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੰਡੀ ਵਲੋਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਟੇਪੀ ਵਿਚ 10 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਇਂਟਲ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 315 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਇਂਟਲ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

ਬੋਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਭਾਵ ਤੇ ਫਸਲ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਗਿਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਾਹੌਰੇਂਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਇਸ ਸਾਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਦਾਂ ਦਰਾਮਦ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਫੀਅਏਪੀ ਤੇ ਯੂਰੀਆ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਖਰੀਦਣੀ ਪਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਐਕਸਟੋਰਡ ਬਰੂਕਸ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: ਰਣਨੀਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਮਐਸਪੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੈਸ਼ਦਾ ਖਰੀਦ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਢਾਂਚਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਉਤਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਸਮਝ ਨਾਲ ਧੋਰ੍ਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਸ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਤਰੀ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ (ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਇਆ ਹੈ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 2021 ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਕੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਿਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝੀਕਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕੀ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੌਤ ਕੱਟ ਸਕੇ। ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਾਨ ਰਾਓ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੰਦਰ ਮੱਤਰੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਬਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਅਣਸੂਣੀ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵਾਸੂੰਧਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਵਾਰ ਪੁਲੀਸ ਗੋਲੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 2005 ਵਿਚ ਸੋਇਲਾ ਪਿੰਡ (ਟੌਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ) ਵਿਚ ਹੋਈ ਪੁਲੀਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੱਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਵਰਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 2017 ਵਿਚ ਮੰਦਸੋਰ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਬੀਐਸ ਮੇਡੀਯੂਰਪ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੇਸ਼ੀ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪੰਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ 2008 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਖਾਦ ਦੀ ਕਿਲਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਮੁਹਾਰੇ ਤੇ ਹੋਈ ਪੁਲੀਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕੀ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਸੀਂਸ ਮਿਸਰਾ ਜਿੰਨਾ ਦੁਸਾਹਸ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖਾਮੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 2017 ਵਿਚ ਮੰਦਸੋਰ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਬੀਐਸ ਮੇਡੀਯੂਰਪ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੇਸ਼ੀ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ

ਰੋਬ ਬੌਨਟਾ (ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ

ਫਰੀਮਾਂਟ- ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰੋਬ ਬੌਨਟਾ ਨੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲ ਕੇ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਦੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਂਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਜੰਡੀ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵੀ

ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਫਰਤ, ਪੱਗ ਤੇ ਦਾੜੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਵਿਵਹਾਰ। ਇਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ 'ਚ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਕੰਮ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਭੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇਤਰਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਗ/ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਆਦਿ ਬੰਦ ਹੋਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਫਤਰਾਂ 'ਚ, ਸਭੂਲਾਂ ਇਕ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਪੱਗ ਜਾਂ ਦਾੜੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਚਿਹੀਆਂ

'ਚ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਲਈ ਪਹਿਨਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ। ਮੇਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿਰ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਟੋਪ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੱਗਤੀਯਾਰੀ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿਖਾ ਸਕਣ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਛੋਟ ਹੈ। ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਫਰੀਮਾਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ) ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਬਾਬ ਛਿਲੋਂ ਤੇ ਬੈਣੀਵਾਲ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਓ ਆਇਆਂ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਰੋਬ ਬੌਨਟਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਮੀਆ ਬੌਨਟਾ ਜੋ ਸਟੇਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨ।

ਰੋਬ ਬੌਨਟਾ ਨੇ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਜਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਾਕੀ ਸਹਿਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿ ਸਕਣ।

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

Charanjit S Uppal
D.D.S.

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.
YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppal dental.com

Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਗਿੱਲਾ ਤੇ
ਵੱਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧ

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538

510-773-8810

Quick Lube & Smog

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544

PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੋਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ,
ਜਿਉਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਾਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Saini

5156 Mowry Ave. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

Moon Indian Cuisine 510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੇਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੁ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

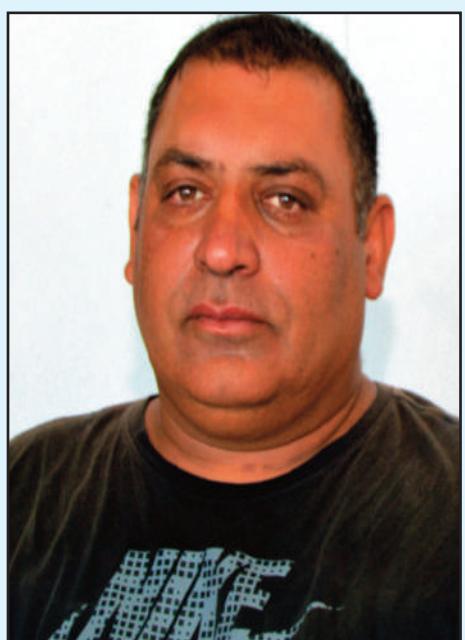
Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੂਨ ਇੰਡੀਆਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੈਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812
www.moonindiancuisine.net

FAIRWAY BODY SHOP

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡੈਂਟਿੰਗ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ
ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫਤੇ ਦੇ 6 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਸੇਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿਕਰਵਾਰ ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdial Aujla

Darshan Aujla
510-750-6116

1421 Industrial Parkway West #C
Hayward, CA 94644

510-538-2983

New Introducing
Chaat Corner
King of Sweets Now Presents
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

BHEL PAPDI CHAAT	FALUDA KULFI
GOL GAPPE (PANI PURI)	KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

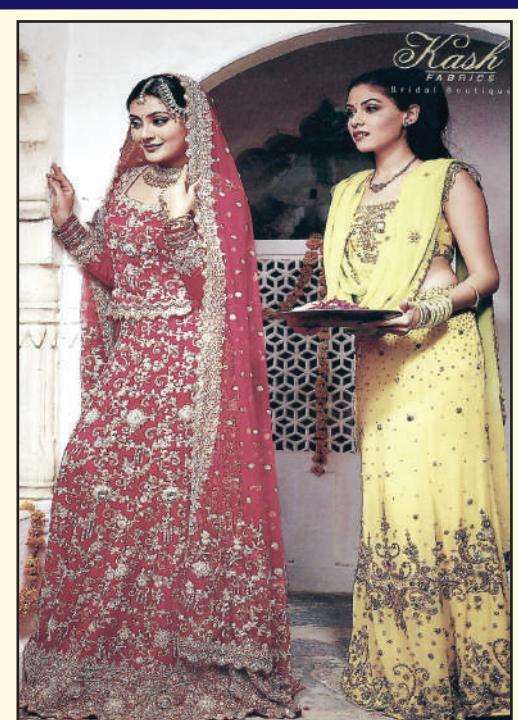
Phone : (510) 489-9100

Kash Fabrics

37 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸਾਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ

1. Wedding Lehngas
 2. Mens wear-shervani
 3. Kurte Pajame
 4. Sharara Suits.
 5. Patiala. Suits.
 6. pression stove jewelery
 7. kids wear
 8. Turbans (paggan). 80 colors
1. ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਹੌਂਗੇ
 2. ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ
 3. ਕੁੜੜੇ ਪਜਾਮੇ
 4. ਸ਼ਰਾਰਾ ਸੂਟ
 5. ਪਟਿਆਲਾ ਸੂਟ
 6. ਗਹਿਣੇ
 7. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ
 - 80 ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ

Kashmir Singh Dhugga
Gurjeet kaur Dhugga

kashfabrics@gmail.com

KASH FABRICS
29576 Mission Blvd
Hayward, CA 94544
510-538-1138

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੜਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ 'ਤੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਲੋਕੀ

ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਸਮਗਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਬਿਟੇਨ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਤੱਟ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਕਿਵੇਂ ਬਿਟੇਨ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜਾਨ 'ਤੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੇਖ ਇਸੇ ਉਪਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਊਂਦਾ ਹੈ। ਉਤਰੀ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਲਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ- ਲਈ ਜੈਕਟ, ਕੋਈ ਪਿੱਠੂ ਜਾਂ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੈਨੀ। ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਉਲਕਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਟਿਆ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮਾਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇਦ ਤਸਕਰਾਂ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਯੂਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਹਰ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਲਗਉਣਾ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ।

ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਖਾਸ ਕਿਸਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ (ਉਹ ਪਰਵਾਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੈਸੇ ਬਦਲੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਕਿਸਤੀ ਵਿਚ ਛਾਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਘੰਟੇ

ਲਕਾਈ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਤੀ ਪਲਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 27 ਜਾਨਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਸਕੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਤੀ ਨੇ ਉਤਰੀ ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਤਟ, ਬਿਟੇਨ ਜਾਣ ਲਈ ਛੱਡਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਤੀ ਵਰਗ ਹੀ ਸਿਰਲੱਬ ਸਨ। ਜੋ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਤੁਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਸ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਲਾਸ ਵਿਚ ਬਿਟੇਨ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਿਅਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਤਸਕਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਇੱਕ ਗੱਭਰੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕੁਰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੇ, ਜੋ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਮਗਲਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਛੁਪਣਗਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਪਰ ਨਿਗੁਹਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਕਨਸੋਆਂ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਨੇ ਇਕ ਮੀਡੀਆ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕਾਂ (ਗਿਰੋਹਾਂ) ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਬੰਦੂਕਾਂ ਵੀ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਪਲ ਤੱਕ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ? ਮਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸਤੀ ਦੀ ਬਾਈ ਚਾਂਸ ਜੋ ਕਿਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗੁਹ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਕਿਸਤੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਹੋਰ ਪੋਦੇ ਉਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਗਾਏ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਕਬਾਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਾਦ ਵਜੋਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਇੱਥੇ ਬੋਹਰ ਸਮੇਤ ਖੁਸ਼ਕ ਜਲਵਾਯੂ ਦੇ ਹੋਰ ਰੁੱਖ ਪੇੜ-ਪੇੜੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੇਜਾਨ ਭੂ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। 66 ਸਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਨੈਲਸਨ ਅੱਗੇ ਫਿਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਬੱਕ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਜਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਜੰਗਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

'ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਿਟੀ ਪੱਥਰ ਵਰਗੀ ਸਖਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ।' ਸਥਾਨਕ ਰੁੱਖ ਉਮੜ੍ਹੇ ਦੇ ਛਾਂ ਹੋਠ ਖੜ੍ਹੇ ਨੈਲਸਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਮੱਕਾ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਪੁੱਅਂ ਦੀ ਚਰਾਂਦ ਬਣ ਗਈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਮਿਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਉ ਸਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲੱਗਿਆ।

ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਐਲਾਗੋਸ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲਾਈਟ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗਲਾਤ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲਗਭਗ 13

ਅਤੇ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਥੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਤਟ ਤੱਕ ਦਾ ਲੰਬਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਫੋਨ ਵਰਤਣ ਬਾਰੇ, ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕਿਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਲੁਕੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੁਕਣ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਸਾਰੇ ਤਟ ਉਪਰ ਫੈਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੰਗਲ, ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਬੰਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਹੋ ਗੁਜਰੇ

ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੇ ਭਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਪਿਛੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕੈਪੈਂਪ ਵਿਚ ਹਰ ਕੋਈ ਮੌਬਾਈਲ ਫੋਨ ਉਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਉਪਰ ਨਿਗੁਹ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਉਚੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਅਸਲੀ ਖਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਡਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁਹਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਸਮਗਲਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਸਤੀਆਂ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਕੋਸਟ ਗਾਰਡ ਦਾ ਜਿੰਮਾ ਹੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਯੂਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਫਰਾਂਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਚੈਨਲ (ਨਿਹਿਰ) ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਰਵਾਸੀ ਖੂਸੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਲਈ ਤੱਕ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯੂਕੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬਿਟੇਨ ਤੱਕ ਦਾ ਰਿਹਿਦਾ ਸਫਰ ਤੈਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸੁਰੂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਟ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਹਵਾਵਾਲੀ ਕਿਸਤੀ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਜਾਂ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁਜਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧੀਆ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਖਾਸੀਅਤ

ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਖਾਸ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਕਲ, ਰੈਲਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਈਸ ਸਕੈਟਿੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਦੁਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਰ ਪਾਰਕ 'ਚ ਬਣੇ ਜਿੰਮ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਸਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਲੱਗਗਾ।

ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਘਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਅਜਾਇਬ ਘਰ 'ਚ ਲੱਗੀ ਪੁਦਰਸ਼ਨੀ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਸਭ ਸੁਣਨ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸੁਪਨੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੈਨਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਾਦ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਰੋਸਕਿਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੇਵਿਡ ਪਿੰਡਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਨੋਰਡਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੈਲੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਅਗਰੀਟੈਕਟਰਾਂ

ਨੇ ਰਹਿਣਯੋਗਤਾ, ਸਥਿਰਤਾ, ਗਤੀਸੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਸਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ - ਖੁਬਸੂਰਤ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਪਾਰਕ, ਚੰਗੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਖਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਉਚੈਂਨਾਂ ਨੈਟਵਰਕ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਪਿੰਡਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸੁਸਾਈਟੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਟੀਚੇ ਦੇ ਨਾਲ 'ਹਿੰਸਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਨੁਸਾਸਨ' ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਮਰਸਰ ਅਤੇ ਮੋਨੋਕਲ ਐਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਅਤੇ ਸਟੋਕਹੋਲਮ, ਓਸਲੋ ਅਤੇ ਰੋਲਸਿਕੀ ਸਾਲ 2019 'ਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਚੈਂਨਾਂ ਵਾਲੇ 25 ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਅਰਥਾਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਪਿੱਛੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹਨੀਆਲੀ ਭਰਪੂਰ ਚੌਗਰਿਦੇ ਵਾਲੇ ਭਵਿਖ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ।

ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਰਡਿਕ ਅਨਭਵ 'ਚ ਵੱਧਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਡਿਜ਼ਾਇਨ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕਠਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਸਕਿਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਿੰਡਰ ਦੀ ਟੀਮ, ਸਵੀਡਨ 'ਚ ਮਾਲੋਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਮਸੋਂ 'ਚ ਨਾਰਵੇ ਦੀ ਆਰਟਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਧੈਰਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਕਾਰ ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੀਡ ਕੇਂਟਰੀਅਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਦੇ ਆਲੋਂ ਦੁਆਲੇ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹੋਰੇ ਭਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ, ਆਗਰੀਟੈਕਟਰਚਰ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਹਜ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ

ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਚੰਹੇ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਕੈਮਿਲਾ ਬੋਏ ਮਿਕੇਲਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨੋਰਡਿਕ ਸ਼ਹਿਰੀਵਾਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਅੰਤਰਵੰਡ ਹੀ ਸੀ।" ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੱਤਨ ਲਈ ਰੇਲਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਲੰਮੀ ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਰੇਲਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ 'ਚ ਵਾਈਫਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਂਘਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਨਾਰਵੇ ਦੀ ਆਰਕਟਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ

ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਸੰਮਲਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਮਲਿਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਹਾਊਸਿੰਗ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਚ ਗਿਰਾਵਟ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਪੇਨਹੇਗਨ, ਸਟੋਕਹੋਮ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟ੍ਰੈਮਸੋਂ ਵੀ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਂਦੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਹੈ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਕਾਮੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟੋਕਹੋਮ 'ਚ ਘੱਟ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਉਪਨਗਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਚੰਗੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਵਾਲੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਲਾਕ, ਪਾਰਕ, ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਖੁਰਦਦਾਰੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਬਵੇਅ ਸਟਾਪ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ, ਆਦਿ ਹਨ। ਫੇਸਟਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਬਲੱਗ ਮਹਿਸੂਸ

ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ

ਯੋਜਨਾਬਾਰਾਂ ਨੇ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟਾਕਹੋਮ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਵੀਡਨ 'ਚ ਠੰਡੀ ਜਲਵਾਯੂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਹੁਤ ਮਸਹੂਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਾਰ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਲੇ ਅਪੈਲ ਅਤੇ ਅਕਡੂਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਛੱਡ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟੈਰੇਸ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਡੇਵਿਡ ਪਿੰਡਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੈਡੇਵੀਅਨ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜੋ ਖਮ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਕੋਰਸ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾਜੂਕ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।" ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਖਸ਼ਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਧਦੀ ਆਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਿਫਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ।"

ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿ

ਨੈਮਦਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਉਦਮੀ ਹਨ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਤਰੇ ਸਹੇਡਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਐਥੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਠਟ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਬਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਖਣਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਰਸਮੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੁਭਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।

ਡਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਅਖੌਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਨਮੌਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਉਹ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿਚ ਜਹਿਰੀਲੀ ਮਿਲਾਵਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨੇਤੇ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਜਹਿਰ ਪੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਇਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਲਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਹੇਠੀ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ ਹਾਂ।

ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗਮ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਗੇਤੇ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਮੌਸਮਾਂ ਵਾਂਗ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੁੱਣਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਹਾਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸਹਾਰਾ ਲੱਭਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸਹਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਹਾਰੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਾਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਸਮਤ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਗਰ ਜੰਤਾ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ ਅਸੀਂ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਘੱਟ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਜ਼ੁਗਰ ਇਕ ਬੋਤਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲੱਗ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬੋਤਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਅਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਬੋਤਲ ਨਾ ਬੁੱਲ੍ਹਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਬੇਕਾਰ। ਆਖਰ ਇੱਕ ਦੋ-ਵਾਰ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਤਲ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ: ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਇਰਸ ਨਹੀਂ ਤੇ ਖੁਦ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਈ

ਵਿਖਾਵਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉਤੇ ਸਾਡੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਏਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 12 ਵੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਇਕ ਕਰਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਨਾਚ, ਲੋਕ ਬੋਲੀ ਵੀ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸੰਜ਼ੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਤੇ ਥੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਰਸਮੇ ਰਿਵਾਸ, ਲੋਕ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ-ਸਹਿਰੀ ਫਰਕ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੇਂਡੂ ਜਨਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਤਾਂ ਦੂਰ ਗਮੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਖਤਮ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿਰੇ ਚਾਡ੍ਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਧ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਗਈ, ਕੁੱਕੜ ਖਾ ਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਧ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਆਖ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਨਾਹੀ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਚੜ੍ਹੇ ਮਹੀਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਥਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ, ਸਾਨਮੌਤੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋਤਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਮੋਹ ਜਾਗੇ। ਦੋਸੀ ਮਹੀਨਿਆਂ, ਰੁੱਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਸਮਾਂ ਥਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਉ ਰਲ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜੋੜੀਏ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਥਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।

ਵੱਡੇਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਉ ਰਲ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜੋੜੀਏ।

ਐਵੇਂ ਨਾ ਸਹਾਰੇ ਲੱਭਦੇ ਰਿਹਾ ਕਰੋ

ਵੈਕਸੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਰੀਬ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤ

ਸੰਕਟ 'ਚ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਵਿੱਦਿਆਕ' ਅਦਾਰੇ

ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਲਗਪਗ 101 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਸਦਕਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਾਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1925 ਨੂੰ ਬਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆ ਅੰਦਰ ਸੁੱਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ, ਮਨਮਤੀ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ, ਧਰਮ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿੱਦਿਆਕ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਉਪਰਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ 1935 ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਲਗਪਗ 3 ਦਹਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਾਂ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉਪਰਾਲੇ ਆਰੰਭੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੱਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਖਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ 33 ਕਾਲਜ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੰਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ 52 ਸਕੂਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ/ਸਕੂਲਾਂ ਕੋਲ ਸਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਖੇਡ ਸੈਚਾਨ, ਲੋਤੀਂਦਾ ਸਟਾਫ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਦਿਆਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਲਈ 2007 ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਐਨ੍ਕ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੰਥ ਰਤਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਇੱਗਲੀਚਿਊਟ ਬਹਾਦਰਗੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ/ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸੈਡੀਕਲ ਸਾਈਂਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਦਿ ਵਿੱਦਿਆਕ ਅਦਾਰੇ ਆਰੰਭੇ ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਰੋਸਟਾਂ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਇਜ਼ਲਾਸ ਵਿਚ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਾਵਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਆਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਜੇਕਰ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹਨ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਸਿੰਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਆਏ ਵੱਡੇ ਨਿਘਾਰ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਸਿੰਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਖੋਜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ

52 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ
ਦੀ ਗਿਣਤੀ 25021 ਸੀ ਪਰ ਸਾਲ 2020-21 'ਚ ਇਹ
20579 ਰਹਿ ਗਈ।

ਇਹ ਇੱਕੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ
ਘਟੀ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ
ਹੈ। ਬਾਬਾਂ-ਯੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 47 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰੇ
ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਪਗ 900 ਤੋਂ
1000 ਤਕ ਸੀ ਜਦਕਿ ਹੁਣ ਇਹ 200 ਤੋਂ 300

ਤਨਖਾਂ ਬਕਾਇਆ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਸਮੇਤ
ਆਰਬਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ। ਬਜਟ 2021-22
ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ
1,89,17,14537 ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਖਰਚਾ
2,23,18,80,000 ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋ
ਵਿਦਿਅਕ ਬਜਟ ਸਾਲਾਨਾ ਇਤਲਾਸ ਵਿਚ 233 ਕਰੋੜ 18
ਲੱਖ ਦਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿੱਦਿਆਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ 57 ਕਰੋੜ 58 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ

ਪਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਅਦਾਰੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਹਿਬ 107 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਅਰਬ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਹੈ। ਉਥਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਗਿਣਤੀ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਚਾਰ ਸੌ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸੈਲਰੀ 18 ਕੁ ਕਰੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲ 30 ਕਰੋੜ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪੈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵੀ ਪੈਂਡਿਗ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਇੱਤੀਚਿਉਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਸ਼ਹਾਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡਾ (ਹਰਿਆਣਾ) ਜਿਸ ਉਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦਾਅਰਾ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 85-87 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗਪਗ ਰਕਮ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਸੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਖਰਚੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ! ਬਹੁਰਾਹ ਨਕਸਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲਾਵਾਰਸ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਸੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ/ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਈ, ਕੌਣ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?

ਆਧੁਨਿਕ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਮਿਆਰੀ
ਗੁਣਵੱਤੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾਅਕ ਏਡਜ਼ ਦੀ ਜਿਥੇ ਘਾਟ ਹੈ
ਉਥੇ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਅੰਦਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਤੇ
ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ਼ ਆਨ ਮੈਨੈਚਿਟ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸੀ
ਹੈ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਚੈਕ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਲਬਿ, ਐਮਏ, ਐਮਐਸਸੀ, ਐਮਫਿਲ,
ਪੀਐਚਡੀ ਡਿਗਰੀਆਂ ਕਈ ਮਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਖਣੀ, ਮੱਧ
ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ
ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਭਾਵ ਫਰਜ਼ੀ
 ਡਿਗਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਊਕਟੀ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ
 ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰੇਟ ਚਿਟਾ
 ਹਾਬੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਕਲਾਂ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ
 ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕਦੇ ਪੱਤਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਹੁਤੇ
 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ
 ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ
 ਅੰਦਰ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਸੋਮਹੀ ਕਮੇਟੀ
ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਖੜੋਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦੇ
ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹੌਲ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ
ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ
ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ।

ਇਕਲਾਏ ਦੀ ਥੀਝਾ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਨਅਤਕਾਰ ਵਿਜੇਪਤ ਸਿਧਾਨੀਆ ਦੀ ਆਤਮਕਸਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਉਸ ਉਤੇ ਇਤਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੌਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਵਿਜੇਪਤ ਸਿਧਾਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿਓ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਹ ਅਪਣਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਖੁਦ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ-ਸੰਪੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ?

ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਨੇ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਕਹਾਣੀ
 ਸੁਣਾਈ, ਉਸ ਉਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣ
 ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜੀਮੀਨ-
 ਜਾਇਦਾਦ ਹਥਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਖਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
 ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਖਰਾਂ ਵੀ ਆਏ ਦਿਨ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ
 ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ
 ਦਖਲਾਂਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ
 ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰੋਜ਼ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਸਿਵਾਏ ਤਰਸ ਖਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁਝ
 ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਤਾਂ ਯਾਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ
 ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹਿਲਾ ਆਪਣੇ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਾ ਕੇ,
 ਉਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਜਾਂ ਸਾੜੀ ਦੇ ਪੱਲ੍ਹੀ
 ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਪੁੱਤਰ-ਨੂੰਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਸੇ
ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ
ਭਾਰੀ-ਭਰਕਮ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਬੰਦ ਧਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ
ਪਰ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਸੰਦੂਕ ਖੋਲ੍ਹਿਆ
ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ
ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਮੇਵੇ

ਜਦ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ
ਪਰਾਏ ਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸਾ। ਇਨ੍ਹੀਂ-ਦਿਨੀਂ ਘਰ-ਘਰ ਵਿਚ
ਅਜਿਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿੱਢਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਨਾਂ
ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਹੈ। ਬੰਚਤ ਹੈ। ਆਪਣਾ
ਘਰ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬਸ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਖਨ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਉਮਨਲ

ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੋਸਵਾਮੀ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਹੈ—ਸਵਾਰਥ ਲਾਗ ਕਰੋਂ ਸਬ ਪ੍ਰੀਤੀ। ਪੰਚਤੰਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੰਚਨ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਾਮਨੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇਲ ਧਨ—ਦੌਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਨ। ਪਰਾਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ। ਜੇਕਰ ਧਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਕ ਗੱਲ ਬੀਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਸਿੰਦੜ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਇਨ ਉਸ ਨੇ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਗੁਆਂਢ

ਵਿਚ ਗਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ
ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਫੇਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੱਦਿਆਂ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਿਸਤਰੇ ਉਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ
ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੈ।
ਗੁਆਂਢੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ
ਡਾਇਬਿਟਿਕ ਕੋਮਾ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਸਾਥੀ
ਦੀ ਮਾਂ ਬਾਬੁਰੂਮ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਚੁਲੇ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ
ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਬੇਟਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ। ਮਹਿਲਾ ਲਈ ਉਸ ਨੇ
24 ਘੰਟੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਨਰਸ ਅਤੇ ਇਕ
ਸਹਾਇਕਾ ਰੱਖੀ। ਮਹਿਲਾ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋਈ। ਸਹਾਰੇ ਨਾਲ
ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਵੀ ਲੱਗੀ ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਫਿਰ ਡਿੱਗ ਪਈ।
ਇਸ ਵਾਰ ਡਿੱਗੀ ਤਾਂ ਉਠੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅੰਤਿਮ ਵਕਤ ਉਸ
ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

कम्पनी सरकार

ਇਕੱਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਨੀ ਵਾਰ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ
ਆਪਣੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ
ਭਿੰਨੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਲੱਟ-ਥੋਰ ਤੇ ਹੱਡਿਆ
ਤਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਿਮਾਰ ਵੀ
ਹਨ, ਚੱਲ-ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਖਦਾਸ਼ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ
ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ
ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।
ਪਰਾਏ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਬੱਚੇ ਤਾਂ
ਕੰਮ ਉਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾ
ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਇੱਥੇ ਇਕੱਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਚਾਰ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਇਹ ਉਥੇ ਜਾ ਸਕਦੇ
ਹਨ, ਨਾ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਥੇ ਆ ਸਕਦੇ
ਹਨ। ਆਖਰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ
ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਪੱਥਰ ਨੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਦੱਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ
ਉਥੇ ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਓਲਡ ਏਜ ਹੋਮ ਅਰਥਾਤ ਬਿਰਧ
ਆਸਰਮ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਇੱਥੇ ਅਵਲ ਤਾਂ
ਉਸ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਹਨ ਵੀ ਤਾਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਉਥੇ
ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਗੰਬੀਰ ਬਿਆਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ
ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਓਲਡ ਏਜ ਹੋਮ ਡਿਆਰ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਆਮ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ
ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

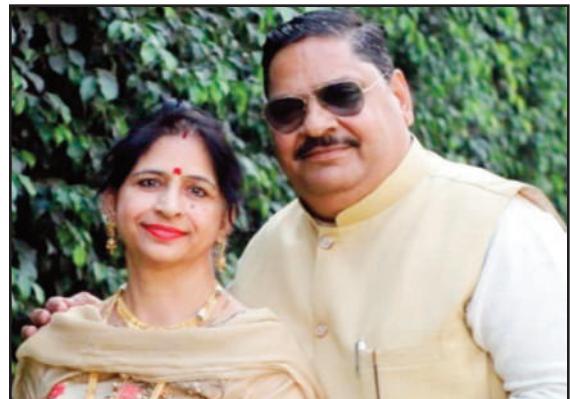
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 552 ਵੱਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬਾਣਾ ਧਨੌਲਾ 'ਚ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਧਨੌਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ)- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 552 ਵੱਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਬਾਣਾ ਮਖੀ ਇੱਥਾਂ ਹਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਉਠ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਿਸ ਬਾਣਾ 'ਚ ਪੂਰੀ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਭਰਵੀ ਤਾਦਾਦ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪੰਚਾਂ, ਸਰਪੰਚਾਂ ਤੇ ਸਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਵਾਈ। ਰਾਗੀ

ਜੱਥੇ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬਦ ਤੇ ਰਸ ਭਿੰਨ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਬ ਇੱਥਾਂ ਸਿੰਠੀ 2 ਬਰਨਾਲਾ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਏਐਸਾਈ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਰੀਡਰ ਡੀਐਸਪੀ ਤਪਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਸਬ ਇੱਥਾਂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਬੀਰਬਲ ਸਰਮਾ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਸੇਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਬਲਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਬਾਣੇਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਕਾਂ-ਸਟੇਬਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੁਨਸੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਮਲ ਕਿਸੇਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਟਦੁੱਨਾਂ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਵਾ, ਸਰਪੰਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕੇ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜਗਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕੇ, ਪਰਮਦੀਪਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਮਾਨਾ ਪਿੰਡੀ, ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਰਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਤਵੰਤੇ ਸਹਿਰ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਐਸੈਚੈਚਿ ਇੱਥਾਂ ਹਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਨੇ ਆਏ ਪਤਵੰਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਰੀਢ

ਧਨੌਲਾ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਾਨਿਦਰ ਮੋਹਨ ਵਰਮਾ ਤੇ ਨੀਲਮ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ 40 ਵੰਂ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਈ।

ਪਿੰਡ ਕਾਲਕੇ ਦੇ ਮੱਖਣ ਖਾਨ ਤੇ ਸਲਮਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ 12 ਵੰਂ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਈ।

ਫੋਟੋ ਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ ਧਨੌਲਾ ਮੰਡੀ ਤੋਂ।

ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਡਬਲਯੂਐਚਟ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਚਿਤਾਵਨੀ, ਸਿਹਤ ਵਰਕਰ ਚੈਕਿਨ

ਜਨੋਵਾ- ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਗੀਐਂਟ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਨਾਲ ਤਰੱਖੀ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਵੇਂ ਵੇਗੀਐਂਟ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਵਿਚ ਡੈਲਟਾ ਵੇਗੀਐਂਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋਗੁਣਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ (ਮੁਟਅਟਿਨ) ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤਕ ਨਵੇਂ ਵੇਗੀਐਂਟ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 13 ਮਾਮਲੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਬੈਲਜਿਆਮ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਨਾਲ ਹੈ।

ਸੰਕਰਮਿਤ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਡਬਲਯੂਐਚਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾਕਟਰ ਟੇਡਰੋਸ ਅਡਾਨੋਮ ਪੋਬਰੋਅਸਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੇ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਪੀਤੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਘੋਸ਼ ਮੰਤਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਦੁਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਾ ਨਵਾਂ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਵੇਗੀਐਂਟ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਗੀਐਂਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖਡਰਨਾਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ, ਰਸਾਇਣ ਖਾਦਾਂ ਤੇ ਸਿਜਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਕੀਤਾ

(ਸਫ਼ਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਡੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀ ਖੇਡੀ ਜੋ ਜਮੀਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲਤਾ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਮਾਂਤਰੀ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਵਣ-ਖੇਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤਕਾ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਹਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।" ਖੇਡੀ-ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਨ੍ਹੀਸੀਆ ਮਾਇਆ ਡੀ ਐਂਡਰੇ ਸਿਏਰੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਣ-ਖੇਡੀ ਅਰਥ-ਮਾਰੂਬਲ ਇਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਐਂਡਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਿਮਣਾ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਖੋਰੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਂਡਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਲ

ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਸੋਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪਥਰੀਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਤ ਮੌਜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਰਖਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 500 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੈਲਸਨ ਵਣ-ਖੇਡੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਲਾਨਾ ਅੱਸਤਨ 624 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਬਰਸਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਾਇਆ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਰੂਬਲ ਮਾਰੂਬਲੀਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋਗੁਣਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ (ਮੁਟਅਟਿਨ) ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤਕ ਨਵੇਂ ਵੇਗੀਐਂਟ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 13 ਮਾਮਲੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਬੈਲਜਿਆਮ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਓਮੀਕ੍ਰੋਨ ਨਾਲ ਹੈ।

ਸਭ ਦਾ ਚੰਗਾ ਰਵਈਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਹੋਰ ਅਰਥ-ਮਾਰੂਬਲੀ ਇਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੈਲਸਨ ਨੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਣ-ਖੇਡੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਡਿਆਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੀਆਂ ਵਸਨਪਤੀਆਂ ਲਈ ਥਾਂ ਬਾਣੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਨਪਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜੇਹੀ ਵੇਗੀਐ

ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤ

(ਸਫ਼ਾ 9 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਗਾਂਧੀ, ਲੋਹੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਰ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਸਰਲ, ਤਰਲ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖਾਸ ਆਨੰਦ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਭੌਤਿਕਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਧਰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੁਰਨ-ਜਨਮ ਪਾਚੀਨ ਹਿੰਦੂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚ ਇਸ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਹਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ ਫਿਰਕਪੁਸਤ, ਹਿੰਸਕ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਲੋਭੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਬੇਸਕ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 115 ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਯੋਗਤਾ

ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਾਧਨ-ਸੰਪੰਨਤਾ-ਸੁੱਖ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਪਰ ਇਹੀ ਹਿੰਦੂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਢਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਦੋਂ ਤਕ ਅਪਮਾਨਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਸਹਿਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਭ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਜਾਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਬਨ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ

ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਜ਼ਾ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਫ਼ਟ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਖਾਤਰ ਮੰਦਰ-ਦਰ-ਮੰਦਰ ਖੁੰਮ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਹਿਤੇਸੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਉਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਦੀ।

ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰੀਮਣਘੇਰੀ 'ਚ ਫਸੀ ਯੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ

(ਸਫ਼ਾ 6 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨਿਗਰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਹਿੱਤ 1104 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਨ-ਰਸ਼ਾਵੀ ਵਾਲੀ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਓਸ 300-500 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ਨੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣਾਂ ਜਿਤਣ ਲਈ ਬਾਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਤਾਂ ਅੰਖਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਦਭਾਵੀ ਤੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਹਿੱਤ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੀ ਤਲਿਸਮੀ ਖੇਡ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ

ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੰਗਰ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਚੇਤ ਹੈ। ਸਾਲ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਕੀ ਧੰਦਿਆਂ ਲਈ 9918 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਚ 7181 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ (ਸਬਾਸਿਡੀ) ਮੁੱਹੀਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ 1712 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਕਰਜ਼ਾ ਮਾਫ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸੀ। ਸੰਨ 2019-20 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 24683 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 10294 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਬਣਟ ਧਨ ਰਾਸ਼ਨੀ ਦਾ 85 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਕੇਵਲ 15 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਲਈ

ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਤਵਾਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਰਾਸ਼ਨੀ (ਤਨਖਾਹਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਆਜ) 95 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਚਲੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚੇ 5 ਫੀਸਦੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਬਾਖੂਬੀ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਿਡਾਲਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਕਦਰ ਮੁਕਤੀ-ਮੂਲਕ ਹੱਲਸੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਦਰ 36000 ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸੀਲ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸੀਲ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਸਿਆਸੀ

'ਦੁਰ-ਦਿਸ਼ਟੀ' ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਬੋਲ ਝੱਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟੇਟ-ਅਮਦਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵੀ ਹੈ?

ਉਪਰੋਕਤ ਬਹਿਸ ਦਾ ਅਹਿਸ਼ ਨਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ? ਸਟੇਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਮੂਲੀਅਤ ਹੈ? ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ?

ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੈਧਿਕ ਖਾਖੀ

(ਸਫ਼ਾ 5 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਗਿਆ। ਇੱਤ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਐਲਾਦ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਰਗੀ ਸੰਸਥਾ ਬੇਮਾਨਾ ਤੇ ਬੋਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਬੋਲਸੇਵਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਸੇਵਿਕ ਵੀ ਖੁੰਦ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨੇ ਹੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵੋਕ ਹਨ।

ਹੂਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਲਸੇਵਿਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਾਹਿਤ ਵੰਡਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1950 ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਓਵਾਦ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਾਹਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਓਵਾਦ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਓਵਾਦ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨ

ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰਾਂ 'ਚ ਧੱਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹੈ ਯੂਰੇਨੀਅਮ

ਵੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਨ ਡਾਕਟਰ ਕਰੇਨ ਸਮਿੱਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ 'ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸਪੈਸਲ ਚਿਲਡਰਨ ਸੈਂਟਰ' ਦੇ 149 ਮੰਦਬੁੱਧੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੈਂਪਲ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਨਣ ਲਈ ਲਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਾਰੀ ਧਾਤਾਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿਨੀ ਮਿਕਦਾਰ 'ਚ ਹਨ, ਇਹ ਸੈਂਪਲ ਜਰਮਨ ਦੀ ਇਕ ਲੈਬਰਟਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਕਲੇ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 11 ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ 82 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 12 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ 87 ਫੀਸਦੀ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ 'ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੇ ਖਤਰੇ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਸੈਮੀਨਾਰ 'ਚ ਇਹ ਮੱਦਦਾਵਿਚਾਰਿਅਮ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਵਿਜੇਂਦਰ ਜੈਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਐਡਮਿਰਲ ਵਿਸ਼ੁੱਲੰਭਾਗ ਵਿਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅੰਤਰਾਗਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕਰਿਆਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਪੈਲੀਟਡ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦਾ ਇਕ ਕਣ ਵੀ ਜੇ ਨਿਗਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸੁੰਪਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 90 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰੂ ਜਾਂ ਘੱਟ ਘਾਤਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਤਬਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਸਟ-ਪੁਸਟ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਛੱਪੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਠੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੇ ਨਲਕਿਆਂ

ਨਹੀਂ ਕਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖ ਕਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਟੋਨਿਮਕ ਅਨਰਜੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਬਣਦੀ ਤਵੱਜ਼ੇਂ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਤਾ ਜਾ ਸਕੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪੁਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਤੋਂ ਪੀਤੜਤ ਹੈ।

ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਣਾਂ 'ਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਕਿਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸਨੂੰ ਫੇਂਕ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿਆਰ ਕਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 235 ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 238 ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਰੈਡੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮਿਜਾਇਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਸੁਰਿਦਰ ਮਦਾਕੀ

ਹਥਿਆਰ ਟੈਂਕ ਤੇ ਬੰਕਰ ਤੌੜਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ਼੍ਟਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਤੌੜ ਦਿੱਦੇ ਹਨ ਜਿਥਾਂ ਗੱਤੇ 'ਚ ਲੰਘਦੀ ਗੋਲੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਏ ਬੰਬ ਦੇ ਫਟਣ ਬਾਅਦ ਹਵਾ 'ਚ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਖਿਲਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਸੁਆਹ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਰਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਚਾਰ ਲੜਾਈਆਂ ਗਲਫ/ਖਾਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ, ਬੋਸਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਸਵੇਵ ਵਿਚ ਬਲਕਨਸ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਖਾਤੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੰਗ ਵਿਚ ਬੋਕ 'ਚ ਵਰਤੋਂ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਆਖਰੀ 2 ਲੜਾਈਆਂ 2001 'ਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹਾਕ 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ 2003 ਵਿਚ ਇਹਾਕ 'ਚ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਰਤੋਂ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਯੁਕਤ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਫੋਕ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਅਸਰ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀ ਹਵਾ 'ਚ ਉਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੂਰ-ਦੂਰਤੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੋਂ ਇਹ 1000 ਮੀਲ ਅਰਧ ਵਿਆਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਮਹਾਂ 400 ਮੀਲ ਹੈ। ਇਹਾਨ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੱਛਮੀ ਤੇ ਉਤਰੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਹੈ।

ਯੂਪੀਏ ਅਤੇ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗੈਰ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਇਸ ਇਕਸਾਫ਼ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲੁਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੱਚਾ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਹੀ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਨਾਲ ਹੋਏ 300 ਟਨ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰ 'ਤੋਂ 60 ਟਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੋਪ

ਭਾਰਤ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਆਹ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕਤਾ 'ਤੇ ਦੁਰਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਤਾ ਸੀ।

ਖਾਤੀ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ (ਖਾਤੀ ਜੰਗ ਸਿੰਡਰੋਮ) ਨਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਟ 'ਚ ਹਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹਾਹਕਰ ਮੱਤ ਗਈ ਸੀ।

ਪਬਲਿਕ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਰ ਦਿਲਟਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਫ਼ ਕਿਤਾ ਪਾਣੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਧਾਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਂਦ ਕੈਕਟੀਨੀਆ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਧਾਤਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਰਹੀ ਜਾਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿਂਗੇ ਤੇ ਉਚ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਫਿਲਟਰ ਹੀ ਰਹੀ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਕਈ ਕਈ ਪੀਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਲਡ, ਫੇਫਿਅਤਾਂ, ਅੰਤੜੀਆਂ, ਕੈਸਰ ਤੇ ਚਮਤੀ ਸਮੇਤ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਇਸ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਅੰਗੀਣਤਾ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਇਹ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰਲੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਰੱਖਿਅਕ ਸਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੱਕ ਦੇ ਵਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਸਰੀਰਕ ਸੈਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੰਦ ਅਧਿਆਤਮਾ-ਅਧਿਆਤਮਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸਨਾਤ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਧਾਰੀ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਰਲ ਕੁਝੇ ਨੂੰ ਬਹਰਸਤੀ ਨਹੀਂ ਨਾਲਿਆਨੀਆਂ ਜਾਂ ਸੁਟਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਧਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ', ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਚਿਲਡਰਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸਟਰ ਸਮੇਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧਿਐਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 'ਬਿਮਾਰ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 6.5 ਫੀਸਦੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਵਦਾ 4.8 ਫੀਸਦੀ ਜਿਹਤਾ ਅਸਲ 'ਚ 102 ਫੀਸ

MISSION PEAK BROKERS, INC.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 490-9705**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

